

Raport z badania świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski 2022

Streszczenie Zarządcze

Wstęp

Badanie trackingowe jest realizowane od 2011 r., a dzięki jego cykliczności możemy śledzić dynamikę zmian, jakie zachodzą w świadomości i zachowaniach ekologicznych mieszkańców Polski. Obecnie jest to siódma edycja badania.

Świadomość jest rozumiana jako wiedza i zainteresowanie, które posiadają mieszkańcy Polski w zakresie środowiska naturalnego i jego ochrony. Natomiast zachowania to wszelkie działania, których może podjąć się każdy, aby pozytywnie wpłynąć na stan środowiska.

Zebrane wyniki to cenne źródło informacji dla Ministerstwa Klimatu i Środowiska, jak również dla innych podmiotów, do których zaliczyć można instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, firmy, a także samych obywateli.

Badanie podzielono na sześć obszarów (bloków), pod względem specyfiki poruszanego problemu:

- Największe wyzwania dla Polski a problemy środowiska naturalnego
- Środowisko naturalne i jego ochrona
- Jakość powietrza
- Gospodarowanie odpadami
- Zmiany klimatu
- Wspierające ochronę środowiska działania indywidualne i zachowania konsumenckie

Tegoroczne trackingowe badanie świadomości i zachowań ekologicznych zostało zrealizowane w dniach 3 – 17 listopada za pomocą techniki CATI¹, czyli wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo.

Czas przeprowadzania wywiadu oscylował wokół 16 minut. Ogólnopolska próba badanych w wieku 15 lat i więcej została dobrana losowo i jest reprezentatywna ze względu na zmienne demograficzne takie jak: płeć, wiek i miejsce zamieszkania (wielkość miejscowości i województwo). Maksymalny błąd szacowania dla próby losowej liczącej 1000 osób wynosi +/- 3,1%.

---

¹ ang. Computer Assisted Telephone Interview

1. Wyniki badania

1.1. Największe wyzwania dla Polski a problemy środowiska naturalnego

- ✓ Zdaniem badanych najwięcej problemów do rozwiązania Polska posiada w obszarze: ochrony zdrowia (52%), oświaty i wychowania (31%) oraz wymiaru sprawiedliwości (30%). Jednocześnie wymiar sprawiedliwości w tegorocznej edycji uzyskał największy wzrost liczby wskazań (+24%) w porównaniu z rokiem 2020. Świadczy to o zwiększeniu świadomości tego problemu wśród Polaków i wyraża ich obawy związane z negatywnymi konsekwencjami obecnej sytuacji w kraju.
- ✓ Skutkiem wojny w Ukrainie jest znaczący wzrost wskazań problemów z bezpieczeństwem energetycznym. Obszar ten z wynikiem prawie 30% uplasował się na 4 miejscu odnotowując wzrost o 21%.
- ✓ Największy spadek w porównaniu z rokiem 2020 odnotował problem ochrony środowiska (24%) – spadek o 28%. W wyniku obecnych zagrożeń wynikających z sytuacji politycznej, kwestia ochrony środowiska jest już oceniana jako mniej priorytetowa,
- ✓ W przypadku zagrożeń środowiska naturalnego największym problemem jest zanieczyszczenie powietrza, problem śmieci i zanieczyszczenie wód oraz niskie zasoby wody.

1.2. Środowisko naturalne i jego ochrona

- ✓ Mieszkańcy Polski niezmiennie od 2011 roku lepiej oceniają obecny stan środowiska w swojej okolicy zamieszkania niż ogólnie w kraju.
- ✓ Wśród najczęściej wskazywanych powodów dla których Polacy chcą chronić środowisko jest troska o przyszłe pokolenia oraz dbałość o zdrowie człowieka.
- ✓ Stan środowiska zależy przede wszystkim od aktywności każdego z nas (62%), a w dalszej kolejności od dobrych przepisów prawnych (36%) oraz uznania przez nasze społeczeństwo kwestii środowiska za ważny problem (33%).
- ✓ Najważniejszym źródłem informacji na temat środowiska naturalnego jest Internet (74%) oraz telewizja (52%).
- ✓ Za kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych każdy jest odpowiedzialny indywidualnie (44%), ale dużą rolę powinny odgrywać również szkoła (38%), władze centralne (31%), rodzina (31%) oraz władze samorządowe (22%).

1.3. Jakość powietrza

- ✓ Za najważniejszą przyczynę zanieczyszczenia powietrza w Polsce respondenci uznali dużą emisję z fabryk. Mimo, że w tegorocznej edycji badania powód ten uplasował się na pierwszym miejscu to jednak jego ważność zmniejsza się z roku na rok. Jako drugi powód zanieczyszczenia Polacy wskazali emisję z indywidualnych źródeł czyli pieców domowych.
- ✓ 36% Polaków korzysta z podłączenia do sieci ciepłowniczej. Wyniki podobne jak w roku 2020 uzyskało ogrzewanie gazowe (29%) oraz węgiel (15%).
- ✓ 38% osób aktualnie korzystających z węgla lub brykietu planuje zmienić swój piec na bardziej ekologiczne źródło energii. Osoby, które nie planują zmiany (54%) uzasadniają swoją decyzję przede wszystkim wysokimi kosztami takiej inwestycji.

- ✓ Polacy wyrażają opinie, że w celu poprawy jakości powietrza należy wymienić stare piece węglowe na piece niskoemisyjne oraz stosować odnawialne źródła energii.

1.4. Gospodarowanie odpadami

- ✓ Śmieci są regularnie segregowane przez 96% mieszkańców Polski, co wskazuje na utrzymanie wyniku z poprzedniego badania. Do 1% zmniejszył się odsetek osób, które w żaden sposób nie segregują odpadów. Uzyskany wynik może wynikać zarówno z wprowadzonego powszechnego obowiązku segregacji śmieci, jak i coraz większego przyzwyczajenia do tego sposobu gospodarowania odpadami.
- ✓ Osoby, które nie segregują śmieci, uważają, że w domu nie mają miejsca na segregowanie odpadów (55%). Na drugim miejscu znalazł się brak wiary w to, że odpady trafią do recyklingu – jego znaczenie istotnie wzrosło od poprzedniego pomiaru, gdzie zajmował ostatnie miejsce.
- ✓ Ponad jedna trzecia (38%) badanych ocenia pozytywnie obecny system gospodarowania odpadami w Polsce. W porównaniu do poprzedniego pomiaru zmieniła się nieco struktura odpowiedzi – zmniejszyły się odsetki osób w kategoriach skrajnych na rzecz kategorii raczej dobrze oraz raczej źle.
- ✓ Nieznacznie spadł odsetek osób, które deklarują, że ciągu najbliższych 20 lat gospodarowanie odpadami ulegnie poprawie (54% w 2022 vs. 58% w 2020). Najmniej zadowoloną grupą są najstarsi badani (60+ / emeryci, renciści). Ta grupa również najmniej pozytywnie postrzega potencjalne zmiany w przyszłości.

1.5. Zmiany klimatu

- ✓ Zmiany klimatu to ważny problem dla 91% badanych. Utrzymano tendencję wzrostową odsetka osób uważających ten problem za bardzo ważny (2022: 73% vs. 2020: 68% vs 2018: 39%).
- ✓ W opinii respondentów działania na rzecz minimalizacji niekorzystnych skutków zmian klimatu powinien podejmować przede wszystkim każdy z nas (60%) oraz władza na szczeblu centralnym (53%). Na dalszych miejscach znalazły się instytucje międzynarodowe (21%) oraz władze samorządowe (19%).
- ✓ Połowa badanych (50%) jest zdania, że Polska powinna już teraz zredukować emisję gazów cieplarnianych. Ogółem za redukcją gazów, niezależnie od czasu, opowiedziało się 83% mieszkańców Polski (mniej o 11 p.p. niż w 2020 r.)
- ✓ W TOP3 powodów uzasadniających redukcję emisji gazów cieplarnianych znalazły się: zapewnienie przyszłym pokoleniom lepszych warunków życia (41%), szkodliwe skutki dla zdrowia ludzkiego (31%), szkodliwe skutki dla środowiska (22%).
- ✓ Blisko połowa osób, które zadeklarowały brak potrzeby redukcji gazów cieplarnianych uzasadniały swoje zdanie tym, że w porównaniu do innych Państw emisja w Polsce nie jest duża (49%). Kolejnym powodem była niezauważalność korzyści oraz zbyt wysokie koszty (po 17%).

1.6. Wspierające ochronę środowiska i klimatu działania indywidualne i zachowania konsumenckie

- ✓ W przypadku oceny stwierdzeń dotyczących indywidualnych działań wspierających ochronę środowiska badani najbardziej zwracają uwagę na ograniczenie zużycia wody (93%).
- ✓ Respondenci w większości mają poczucie, że nie marnują żywności (75%), mogą również pogodzić się z poniesieniem dodatkowego kosztu w przypadku wyboru rozwiązań ekologicznych (72%) oraz korzystają z komunikacji miejskiej lub roweru, jeśli jest to możliwe (67%).
- ✓ 95% mieszkańców Polski deklaruje, że oszczędza energię w domu. Najczęściej wskazywanymi sposobami jej oszczędzania są: gaszenie świateł w nieużywanych pomieszczeniach, stosowanie energooszczędnych źródeł światła czy zakup energooszczędnych urządzeń gospodarstwa domowego. Nie zmieniły się one w porównaniu do pomiaru w 2020 r.
- ✓ Jedna trzecia badanych deklaruje, że planuje dodatkowe działania umożliwiające zwiększenie efektywności energetycznej. Jest to wynik wyższy o 3 p.p. niż w poprzedniej fali i najwyższy, jaki dotychczas odnotowano.
- ✓ Dwie trzecie badanych jest skłonnych do skorzystania z czystej energii, nawet jeśli wiązałoby się to z wyższymi kosztami. Jest to wynik o 12 p.p. niższy w porównaniu z pomiarem w 2020 roku. Również niższy o 12 p.p. odsetek byłby skłonny zapłacić za nią powyżej 20% więcej.